

แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

GUIDELINES FOR OPERATION OF THE WORLD-CLASS STANDARD SCHOOLS TO
DEVELOP THE 21ST CENTURY SKILLS OF LEARNERS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 2

นางสาวญานิกา โพธิ์ศรี *

Yanika Phosri

ผศ.ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล **

Assit. Prof. Nantarat Charoenkul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประชากร คือ คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีจำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวนทั้งหมด 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีสภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพพึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งเป็น 3 แนวทางหลักใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การพัฒนากิจกรรมนักเรียนโดยใช้ PBL 2) การเสริมสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3) การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในยุค ICT

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: yani-al@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nuntarat@gmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

This descriptive research aimed to 1) study the current conditions and desirable conditions of world-class schools' implementation to improve learners' skills in 21st century, under supervision of the Secondary Educational Service Area Office 2. 2) study the implementation of world-class schools focusing on improving the learners' skills in 21st century. Population were 28 world-class schools under the Secondary Educational Service Area Office 2. Informants were totally 392. Instruments used were checklist and rating-scaled questionnaires, according to the 21st century skills framework, having 3 aspects: learning and innovation skills, life and career skills, information, media and technology skills. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and priority need index (PNI_{Modified}).

The findings revealed as follows: 1) The world-class schools, under the Secondary Educational Service Area Office 2, had the current conditions of improving learners' skills in the 21st century at an average level. Overall, while the desirable conditions were at a high level. 2) The implementation of the world-class schools focusing on improving learners' skills in the 21st century could be divided into 3 main guidelines comprising: 1) to develop student activities using PBL, 2) to enhance counseling activities to coexist happily, 3) to create social activities in the ICT era.

คำสำคัญ: โรงเรียนมาตรฐานสากล, พัฒนาทักษะ, ศตวรรษที่ 21

KEYWORDS: WORLD-CLASS STANDARD SCHOOL / TO DEVELOP SKILLS / THE 21ST CENTURY

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันและทัดเทียมนานาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โรงเรียนในประเทศไทยนั้นได้มีการเข้าร่วมกับนโยบายนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมโดยการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ 1) หลักสูตรและการสอนทั่วไป เป็นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนเป็นภาษาไทย 2) หลักสูตรและการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ที่เรียกว่า English Program เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษ ยกเว้นสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและประวัติศาสตร์ไทย 3) หลักสูตรและการสอนกึ่งภาษาอังกฤษ ที่เรียกชื่อว่า Intensive English Program สำหรับโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรของ International Baccalaureate Organization) หรือ Mini English Program (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และเมื่อปี พ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลอีกครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก ประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งในยุคโลกไร้พรมแดนคนต่างชาติจะเข้ามาทำงาน และประกอบอาชีพในประเทศไทยมากขึ้น ขณะเดียวกันคนไทยก็มีโอกาสไปทำงานและประกอบอาชีพในต่างประเทศมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ 1) โรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาในมิติที่กว้างขึ้น 2) หลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น 3) ต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น 4) ต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น 5) การสอนภาษาต่างประเทศต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 3-5) จากการปรับปรุงของหลักสูตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับทักษะของผู้เรียนพึงมีในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และทักษะอาชีพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ (3Rs) ด้วย หรือกล่าวได้ว่าการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยเน้นให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้

สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้มีโรงเรียนที่เข้าร่วมนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลจำนวน 28 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 52 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 53 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (ข้อมูล ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2558) ซึ่งเท่ากับว่าในสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นั้น มีโรงเรียนที่พร้อมตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นไม่ได้มีเพียงการเรียนการสอนเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือที่เรารู้จักในกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ คือ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีการจัดสรรกิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียนและจุดที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน

จากที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ว่ามี

การมุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียน เพื่อก้าวสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือไม่ จิราพร ไพโรเขต (2557) ได้ศึกษาพบว่า ผู้เรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากลในวิทยาเขตสระบุรีซึ่งเป็นวิทยาเขตหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีศักยภาพเป็นพลโลก ประกอบด้วย ความเป็นเลิศทางวิชาการ การร่วมกันต่อสังคมโลก ความกล้าหาญทางความคิด การผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารได้สองภาษา รวมทั้งสำรวจความต้องการในสภาพพึงประสงค์ที่ต้องการให้โรงเรียนมาตรฐานสากลดำเนินการเพื่อก้าวสู่พัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังคำกล่าวของ วิจารย์ พานิช (2556) ที่ว่าเรียนให้ได้ทักษะเพื่อนำไปใช้โดยเฉพาะทักษะในการสร้างแรงบันดาลใจและทักษะในการเรียนรู้ อ่านออกเขียนได้ ไม่พอต้องกลมกลืนฝึกฝนสำนึกความเป็นคนดี เป็นมนุษย์ที่แท้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนภณ บุญพลอย (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่าครูนั้นต้องมีศักยภาพในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ที่มีความเป็นสากลมากที่สุดด้วย ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้ทำให้ทราบเพียงสภาพและปัญหาปัจจุบันแต่ยังเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล หรือโรงเรียนอื่นๆที่สนใจจะพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เท่าทันการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีจำนวนทั้งหมด 28 โรงเรียน

โดยผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจาก 28 โรงเรียน คือ

ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารงานงบประมาณ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารงานบุคคล และรองผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารงานทั่วไป จำนวน 140 คน จาก 28 โรงเรียน

ครู ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 252 คน จาก 28 โรงเรียน

รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 392 คน จาก 28 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการวิจัยครั้งนี้โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามกรอบ

แนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 มี 3 ด้าน คือ ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นลักษณะเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ สื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และทักษะในศตวรรษที่ 21
2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ขององค์การภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for the 21st Century Skills, 2007) และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (2556) เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดที่กำหนด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รับความร่วมมือให้การตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยส่งไปยังโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มประชากร
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 28 โรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม
3. ติดตามขอรับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามภายหลังจากส่งแบบสอบถาม 14 วัน
4. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด 392 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 314 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.10

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแต่ละข้อ ซึ่งมีเกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ของ Best (1970) ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	ตรงกับสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นมากที่สุด / สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	ตรงกับสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นมาก / สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	ตรงกับสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นปานกลาง / สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ตรงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นน้อย / สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	ตรงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด / สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากสูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ของสุวิมล ว่องวาณิช (2550)

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNI)} = \frac{\text{สภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I)} - \text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}{\text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}$$

เพื่อจัดเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย เพื่อเสนอให้เป็นตัวเลือกกับโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ต้องการดำเนินงานแบบมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และนำเสนอแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เสนอผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 314 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.5 เพศชายร้อยละ 36.3 และไม่ระบุเพศร้อยละ 9.2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมา คือ 11-20 ปี 6-10 ปี 1-5 ปี และมากกว่า 30 ปี ตามลำดับ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมา คือ ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมา คือ รองผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีสภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.49, SD = 0.01) และมีภาพรวมของสภาพพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.84, SD = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (Mean = 3.50, SD = 0.01) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ กิจกรรมนักเรียน (Mean = 3.49, SD = 0.06) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมแนะแนว (Mean = 3.48, SD = 0.07) ตามลำดับ สภาพพึงประสงค์ของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่ากิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (Mean = 3.88, SD = 0.07) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ กิจกรรมนักเรียน (Mean = 3.84, SD = 0.06) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมแนะแนว (Mean = 3.84, SD = 0.06) ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยจากวิเคราะห์ข้อมูลจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่าโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความต้องการจำเป็นสำหรับกิจกรรมที่พัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เรียงตามลำดับคะแนน อันดับที่หนึ่ง คือ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมนักเรียน และอันดับที่สอง คือ กิจกรรมแนะแนว

ตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล จากสูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ของสุวิมล ว่องวานิช (2550) เกิดเป็นผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยเลือกข้อที่มีค่าความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดประกอบกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความต้องการจำเป็น ได้แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจัดเป็น 3 แนวทางหลัก คือ 1) การพัฒนากิจกรรมนักเรียนโดยใช้ PBL 2) การเสริมสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3) การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในยุค ICT ตามลำดับ ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมนักเรียนโดยใช้ PBL มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) เสริมสร้างกระบวนการ PBL (Problem-based Learning) ในการพัฒนากิจกรรม คิด วิเคราะห์องค์ความรู้ นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยตนเอง (2) จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับยุคสมัยการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และ(3) เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม จากการเรียนรู้วัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกสถานที่

2. การเสริมสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) จัดทำสถานการณ์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือเลือกใช้จิตวิทยาในการให้คำปรึกษากับผู้อื่น (2) จัดทำกรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์สื่อ เทคโนโลยี ที่ใช้ในการให้คำแนะนำผ่านช่องทางที่เหมาะสม และ(3) พัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ รวมไปถึงสามารถแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนเองและต่างชาติได้

3. การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในยุค ICT มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) พัฒนาให้นักเรียนนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่สู่ชุมชน (2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นๆ ให้มาร่วมพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับคนในชุมชน และ(3) จัดตั้งกิจกรรมที่สามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความเชื่อ และภาษา กับบุคคลอื่นๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีสภาพปัจจุบันของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในปัจจุบันกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีทั้งหมด 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมที่ต้องจัดให้ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งสภาพเป็นจริงของแต่ละโรงเรียนนั้นมีรายวิชาเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงโดน ลด ตัดทอนเวลาไป นอกจากนี้โรงเรียนบางแห่งไม่ได้แต่งตั้งครูที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม แต่ให้เป็นกิจกรรมที่สามารถทำนอกเวลาเรียนได้ จึงทำให้เกิดรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้อง มณี ครุไชยศรี (2550) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม พบว่าในกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมลูกเสืออยู่นั้น ฝ่ายกิจการนักเรียนส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นไม่ได้กำหนดโครงสร้างกิจกรรม แต่กำหนดเป็นงานโดยมอบหมายให้หัวหน้าช่วงชั้นร่วมมือประสานงานการจัดกิจกรรมกับหัวหน้าระดับชั้นและครูผู้สอน ส่งผลให้การปฏิบัติของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้มีการให้ข้อเสนอแนะไว้ คือ แผนการจัดกิจกรรมควรมีลักษณะยืดหยุ่นได้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการนำเสนอผลงานกิจกรรมของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ เพิ่มขึ้น จากสภาพปัจจุบันที่พบส่งผลให้สภาพที่พึงประสงค์มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะต่างๆ ที่เป็นการต่อ

ยอดจากองค์ความรู้ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ซึ่งกิจกรรมนั้นดำเนินไปตามกรอบของการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางปี พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษา, 2556) ซึ่งประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมนักเรียน 2) กิจกรรมแนะแนว และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากวิจัยในครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สูงสุด ในขณะที่กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมแนะแนวมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ซึ่งมีผลจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นพลโลกโดยสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมที่อาจจะมีแตกต่างทางภาษา และวัฒนธรรม และโรงเรียนมุ่งเน้นสร้างเสริมจิตสำนึกให้ผู้เรียนกลับมาพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัยผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมจิตอาสาเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยให้กิจกรรมนั้นมีผลไปยังการจบหลักสูตรของผู้เรียนด้วย เมื่อพิจารณาจากสภาพที่พึงประสงค์พบว่าค่าเฉลี่ยของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ยังคงเป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดใน 3 กิจกรรมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนของผู้เรียน และเมื่อจัดลำดับความสำคัญของทั้ง 3 กิจกรรม พบว่ากิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นอันดับที่หนึ่ง และอันดับที่สอง คือ กิจกรรมแนะแนว ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการที่จะพัฒนากิจกรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นไปตามทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ประกอบด้วย 3 ทักษะหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิด วิเคราะห์ องค์ความรู้ โดยผ่านกระบวนการ PBL (Problem-based Learning) และสามารถสร้างนวัตกรรมจากองค์ความรู้ของ 8 กลุ่มสาระหลักได้ ทักษะสื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยี ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทักษะชีวิตและอาชีพที่เน้นให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้จากห้องเรียนหรือการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพในอนาคต และผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคมได้

กิจกรรมนักเรียน มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด กิจกรรมรักษาดินแดน เป็นต้น ซึ่งแต่ละโรงเรียนได้มีกิจกรรมนักเรียนในหลักสูตรอย่างน้อย 2 กิจกรรมต่อภาคเรียนทำให้ครูผู้สอนกิจกรรมไม่มีการเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ที่ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ คือ ปรับกระบวนการทัศนด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหากโรงเรียนต้องการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตามทักษะในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยากพัฒนาตนเองผ่านกิจกรรมนักเรียนที่เน้นการนำองค์ความรู้จากห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของกิจกรรมแนะแนวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากเนื่องจากในกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแนะแนวในโรงเรียนส่วนมากจะมุ่งไปที่การเข้าศึกษาต่อและกองทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งประเด็นนี้เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมแนะแนว จากหลักสูตรแกนกลางปี พ.ศ. 2551 ได้บ่งบอกลักษณะของกิจกรรมแนะแนว คือกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างความเข้าใจตนเองของผู้เรียนและสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นได้ รวมไปถึงการเลือกอาชีพในอนาคตได้ ดังนั้นหากจัดกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่มีทั้งทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพนั้น ครูแนะแนวจะต้องมีความเข้าใจในตัวชีวิตของแต่ละช่วงชั้นด้วย นอกจากประเด็นที่กล่าวมานั้น การขาดแคลนครูแนะแนวก็ส่งผลต่อการปฏิบัติในสภาพจริงของกิจกรรมแนะแนวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ชวกร จันทร์ทอง (2555) ที่ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้ให้ข้อเสนอแนะในการบริหารกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในด้านการวางแผน คือ ควรแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรดำเนินงานแนะแนวและควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการงานแนะแนวที่เป็นเอกเทศ และสำหรับด้านการปฏิบัติ ควรปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ และควรให้ครูทุกคนมีความรู้ในการแนะแนวนักเรียน รวมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวในรูปแบบต่างๆ ควรให้มากกว่าเดิมและกระทำอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์เท่ากันในระดับมาก ซึ่งให้เห็นว่าการปฏิบัติของกิจกรรมนี้ในสภาพจริงที่แต่ละโรงเรียนให้ความสำคัญมาก เนื่องจากสังคมให้ความสำคัญกับกิจกรรมสาธารณประโยชน์ หรือการทำจิตอาสา ส่งผลให้โรงเรียนต้องส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในการทำกิจกรรม จนถึงกำหนดเป็นเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษาช่วงชั้นต่างๆ กิจกรรมจะเน้นไปในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ภายใต้การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน เช่น การขุดลอกคูคลอง การบำบัดน้ำเสียด้วยสารหมักชีวภาพ รวมไปถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสู่ชุมชน นอกจากนี้ในรายวิชาศึกษาค้นคว้าอิสระ (IS) ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard) นักเรียนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจทั้งเรื่องใกล้ตัวและเกี่ยวกับชุมชน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จึงถูกกระตุ้นด้วยบางรายวิชาและเป็นเกณฑ์ในการจบหลักสูตรของผู้เรียน นอกจากนี้การมีบทบาทของสมาคมผู้ปกครองในโรงเรียนก็ทำให้ค่าเฉลี่ยของการของการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่ที่สมาคมผู้ปกครองจัดทำขึ้นเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนหรือสถานศึกษาอย่างน้อย 1 กิจกรรมต่อปี ส่งผลไปยังความต้องการการปฏิบัติในสภาพพึงประสงค์อยู่ระดับมาก และมีความต้องการให้บูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ในกิจกรรม เช่น การสร้างเสริมสื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยีเพื่อประชาสัมพันธ์กับคนในชุมชนและคนทั่วไปให้บุคคลเหล่านี้กลับมาพัฒนาชุมชนที่ผู้เรียนอยู่อาศัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เกิดแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งใช้ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากข้อที่มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจัดเป็น 3 แนวทางหลัก คือ 1) การพัฒนากิจกรรมนักเรียนโดยใช้ PBL 2) การสร้างเสริมกิจกรรมแนะแนวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และ 3) การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในยุค ICT มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมนักเรียนโดยใช้ PBL มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) เสริมสร้างกระบวนการ PBL (Problem-based Learning) เพื่อการสร้างเสริมกระบวนการ คิด วิเคราะห์องค์ความรู้ นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยตนเอง (2) จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับยุคสมัยเพื่อการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และ (3) เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม จากการเรียนรู้วัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกสถานที่ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการ คิด วิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ที่มีและที่ได้จากการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2. แนวทางการเสริมสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) จัดทำสถานการณ์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือเลือกใช้จิตวิทยาในการให้คำปรึกษากับผู้อื่น (2) จัดทำกรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์สื่อ เทคโนโลยี ที่ใช้ในการให้คำแนะนำผ่านช่องทางที่เหมาะสม และ (3) พัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ รวมไปถึงสามารถแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนเองและต่างชาติได้

โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง และสามารถให้คำปรึกษากับผู้อื่นได้ผ่านช่องทางที่เหมาะสม เช่น แอปพลิเคชันของสมาร์ทโฟน บล็อก (Blog) หรือ page ของ facebook เป็นต้น

3. แนวทางการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมในยุค ICT มี 3 วิธีปฏิบัติ คือ (1) พัฒนาให้นักเรียนนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่สู่ชุมชน (2) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นๆ ให้มาร่วมพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับคนในชุมชน และ(3) จัดตั้งกิจกรรมที่สามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความเชื่อ และภาษากับบุคคลอื่นๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนมาตรฐานสากลสามารถใช้ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ กำหนดความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นกิจกรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการวางกรอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความต้องการจัดกิจกรรมอันดับสูงสุด คือ กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ต้องดำเนินควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ และรองลงมาคือ กิจกรรมแนะแนวเพื่อให้ผู้เรียนสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น และเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารและครูโรงเรียนมาตรฐานสากลนำผลวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติจริงของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด วิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ PBL กิจกรรมแนะแนวนั้นให้ผู้เรียนสามารถให้คำปรึกษากับคนอื่นได้ และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เน้นให้เกิดการพัฒนาชุมชน โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนและคนนอกชุมชน

3. ผู้บริหารและครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงนำแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่พบเป็นกรณีศึกษาในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน โดยใช้ 3 แนวทางหลัก และ 9 แนวทางปฏิบัติเป็นหลักพื้นฐานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมนักเรียนต้องเน้นการใช้กระบวนการ PBL ให้เกิดการคิด วิเคราะห์ นำไปสู่การแก้ปัญหา รวมถึงเน้นจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับยุคสมัยการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและจิตสำนึกที่ติดต่อส่วนรวม กิจกรรมแนะแนว คือ กิจกรรมมีการจัดทำสถานการณ์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือเลือกใช้จิตวิทยาในการให้คำปรึกษา สร้างจิตสำนึกศึกษาเพื่อวิเคราะห์สื่อ เทคโนโลยี ที่ใช้ในการให้คำแนะนำผ่านช่องทางที่เหมาะสม และพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ คือ เน้นกิจกรรมที่พัฒนาให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่สู่ชุมชน มีกิจกรรมที่จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนบุคคลอื่นๆ ให้มาร่วมพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับคนใน

ชุมชน และจัดกิจกรรมที่สามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ความเชื่อ และภาษากับบุคคลอื่นๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางของการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่พัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในเชิงลึกหรือเชิงคุณภาพ เนื่องจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบของนักเรียนมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยกว่าที่ควรจะเป็น
2. ควรมีการศึกษารอบของกิจกรรมแนะแนว หรือกระบวนการที่ใช้ในกิจกรรมแนะแนวที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติจริงน้อยกว่ากิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และมีความแตกต่างกันระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหาที่เหมาะสม มีสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติของกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมาก
3. ควรศึกษาวิธีการนำแนวทางทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไปสู่การปฏิบัติจริงและติดตามประเมินผล เพื่อหาแนวทางให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนในยุคสมัยนั้นๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *โรงเรียนมาตรฐานสากลคู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง*

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิราพร ไพรเขต. (2557). การศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในสหวิทยา

เขตเสรีไทย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 9(3), 98-109.

ชวกร จันทร์ทอง. (2555). *สภาพการบริหารกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น*

พื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา.

ธนภณ บุญพลอย. (2557). การวิเคราะห์การรับรู้และศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนใน

โรงเรียนที่มุ่งสู่มาตรฐานสากล. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 9(2), 279-293.

- มณี ไชยศรี. (2550). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน มงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.
- สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (2557). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Best, J. W. (1970). *Research In Education* (2nd ed). New Jersey: Prentice Hall.
- P21 Framework Definitions*. (2014, October 30). Retrieved from <http://www.p21.org/storage/documents/P21-Framework-Definition>.